

Sygn. akt I ACz 825/16

POSTANOWIENIE

Dnia 28 października 2016 r.

Sąd Apelacyjny w Szczecinie I Wydział Cywilny

w następującym składzie:

Przewodniczący: SSA Tomasz Żelazowski (spr.)

Sędziowie: SA Małgorzata Gawinek

SA Krzysztof Górski

po rozpoznaniu w dniu 28 października 2016 r. w Szczecinie

na posiedzeniu niejawnym

sprawy z powództwa C. S. i I. S.

przeciwko Wspólnocie Mieszkaniowej przy ul. (...) w S.

o uchylenie uchwały

na skutek zażalenia pozwanej

na postanowienie Sądu Okręgowego w Szczecinie z dnia 19 lipca 2016 r., sygn. akt I C 155/16

p o s t a n a w i a:

oddalić zażalenie.

SSA M. Gawinek SSA T. Żelazowski SSA K. Górski

UZASADNIENIE

Postanowieniem z dnia 19 lipca 2016 r. Sąd Okręgowy w Szczecinie umorzył postępowanie w sprawie (pkt 1) oraz odmówił dopuszczenia do udziału w sprawie w charakterze pełnomocnika pozwanej radcy prawnego D. N. (pkt 2).

W uzasadnieniu pkt 1 postanowienia Sąd Okręgowy wskazał, iż w pozwie z dnia 22 stycznia 2016 r. powodowie C. S. i I. S. wniesli o uchylenie uchwały pozwanej Wspólnoty Mieszkaniowej przy ul. (...) w S.. W piśmie procesowym z dnia 13 czerwca 2016 r., złożonym przed rozpoczęciem rozprawy, powodowie w związku ze zmianą zarządu Wspólnoty oraz uchyleniem zaskarżonej uchwały cofnęli powództwo, wskazując, że uchwała nr (...) z 30 maja 2016 r. czyni zadość żądaniu zgłoszonemu w niniejszej sprawie.

Sąd Okręgowy uznał cofnięcie pozwu za w pełni skuteczne, również w świetle złożonego aktu notarialnego z dnia 13 czerwca 2016 r., zawierającego oświadczenie jednego z członków zarządu większościowego właściciela (...) Sp. z o.o. o podjęciu uchwał uchylających uchwałę (...) r. W ocenie Sądu Okręgowego trudno uznać, że działanie, w tym głosowanie, przez jednego z członków zarządu spółki z o.o. jest działaniem skutecznym.

Sąd I instancji wskazał, iż stosownie do treści art.203 § 1 k.p.c. pozew może być cofnięty bez zezwolenia pozwanego aż do rozpoczęcia rozprawy, a jeżeli z cofnięciem połączone jest zrzeczenie się roszczenia - aż do zamknięcia rozprawy.

Zgodnie z art. 355 § 1 k.p.c. natomiast, iż sąd wydaje postanowienie o umorzeniu postępowania, jeżeli powód cofnął ze skutkiem prawnym pozew.

Od powyższego orzeczenia zażalenie wywiodła pozwana, wnosząc o zmianę pkt 1 postanowienia z dnia 19 lipca 2016 r. poprzez jego uchylenie, a w konsekwencji uznanie oświadczenia o cofnięciu pozwu za niedopuszczalne.

W uzasadnieniu skarżąca wskazała, iż pozwanej nigdy nie został doręczony odpis pisma z oświadczeniem o cofnięciu powództwa. Cofnięcia nastąpiło pismem z dnia 13 czerwca 2016 r., a na rozprawie w dniu 15 czerwca 2016 r. Sąd nie poruszył tej kwestii. Niezrozumiałe jest dalsze procedowanie Sądu po cofnięciu powództwa. Skarżąca podniosła, iż Sąd nie podjął się oceny skuteczności podjęcia uchwały z dnia 30 maja 2016 r. w przedmiocie uchylenia zaskarżonej w niniejszym postępowaniu uchwały, którą to uchwałę należy uznać za nieistniejącą. W ocenie skarżącej Sąd I instancji zaniechał oceny dopuszczalności cofnięcia powództwa.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Zażalenie okazało się niezasadne.

Zgodnie z art. 203 § 1 k.p.c. pozew może być cofnięty bez zezwolenia pozwanego aż do rozpoczęcia rozprawy, a jeżeli z cofnięciem połączone jest zrzeczenie się roszczenia - aż do wydania wyroku. Art. 203 § 4 k.p.c. stanowi, iż sąd może uznać za niedopuszczalne cofnięcie pozwu, zrzeczenie się lub ograniczenie roszczenia tylko wtedy, gdy okoliczności sprawy wskazują, że wymienione czynności są sprzeczne z prawem lub zasadami współzycia społecznego albo zmierzają do obejścia prawa. Zgodnie z art. 355 § 1 k.p.c. sąd wydaje postanowienie o umorzeniu postępowania, jeżeli powód cofnął ze skutkiem prawnym pozew lub jeżeli wydanie wyroku stało się z innych przyczyn zbędne lub niedopuszczalne. Przed umorzeniem postępowania na podstawie art. 355 § 1 k.p.c. sąd winien dokonać oceny, czy cofnięcie pozwu wywołało skutek prawny, a więc, czy cofnięcie zostało dokonane przez rozpoczęciem rozprawy, a jeżeli cofnięcie nastąpiło po otwarciu rozprawy, to czy pozwany wyraził zgodę na cofnięcie pozwu, a nadto, czy z okoliczności sprawy wynika, że cofnięcie pozwu jest sprzeczne z prawem lub zasadami współzycia społecznego albo zmierza do obejścia prawa. Zaniechanie dokonania którejkolwiek z wyżej wymienionych czynności w okolicznościach konkretnej sprawy skutkuje nierozpoznanie istoty sprawy.

W niniejszej sprawie w pierwszej kolejności co do zasady zgodzić się należy ze skarżącym, że Sąd I instancji w sposób wadliwy rozstrzygnął kwestie reprezentacji Centrum Handlowe (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w S. uznając, że w składzie organów tej spółki występują braki uniemożliwiające jej działanie.

Z treści § 20 umowy spółki wprost wynika, że zarząd spółki może być zarówno jednoosobowy, jak i wieloosobowy. W pierwszym przypadku składa się z prezesa zarządu, a w drugim przypadku z prezesa i członków zarządu. Pierwszy zarząd ustanowiony został w umowie spółki jako dwuosobowy z ustaleniem reprezentacji łącznej. Odzwierciedleniem tych postanowień umowy spółki był wpis w KRS. Do akt przedłożone zostały jednocześnie dokumenty w postaci oświadczenia jednego z członków zarządu (W. C.) z dnia 10 czerwca 2016 r. o rezygnacji z tej funkcji oraz z protokołu zwyczajnego zgromadzenia wspólników spółki z dnia 17 czerwca 2016 r., na którym podjęta została uchwała o zatwierdzeniu sprawozdania z działalności zarządu i sprawozdania finansowego za 2015 r., o udzieleniu absolutorium członkowi zarządu W. C. oraz o przyjęciu do wiadomości i zgodzie na jego rezygnację z pełnienia funkcji zarządu. Jednocześnie wspólnicy nie podjęli uchwały w przedmiocie powołania nowego członka zarządu. W tej sytuacji nieuprawnione jest stwierdzenie, że w składzie organu spółki występują braki uniemożliwiające jej działanie. Skoro bowiem umowa spółki przewidywała także zarząd jednoosobowy, to reprezentacja spółki jest nadal prawidłowa, odpowiadająca umowie spółki. Wniosku przeciwnego nie sposób wywodzić z ustalonego w umowie spółki składu pierwszego zarządu, który był dwuosobowy i jak słusznie wskazywał skarżący, do niego odnosił się sposób reprezentacji ujawniony również w KRS. Nie oznacza to jednak, że skład zarządu wskutek rezygnacji jednego z członków zarządu nie mógł ulec zmianie na jednoosobowy, w sytuacji, gdy wspólnicy nie wyrazili woli powołania drugiego członka zarządu. Podzielić przy tym należy wyrażone w zażaleniu stanowisko, że w sytuacji zarządu jednoosobowego trudno w ogóle mówić o jakiegokolwiek możliwości określenia sposobu reprezentacji innego, niż właśnie samodzielna reprezentacja takiego członka zarządu. Oczywiście do rozważenia pozostawała kwestia

momentu, w którym doszło do skutecznej rezygnacji członka zarządu (oświadczenie w tym zakresie złożone zostało w dniu 10 czerwca 2016 r., a więc w dniu oddawania głosów), co jednak dla rozstrzygnięcia zażalenia nie miało znaczenia. Sąd I instancji zresztą uchylił zaskarżone postanowienie w tej części, która dotyczyła odmowy dopuszczenia do udziału w sprawie pełnomocnika pozwanej adw. D. N..

Nie sposób, pomimo takiej oceny uznać, że Sąd Okręgowy naruszył dyspozycję art. 203 § 4 k.p.c. uznając cofnięcie pozwu za dopuszczalne. Należy podkreślić, że przeciwna decyzja sądu jest radykalnym wkroczeniem w sferę zastrzeżoną dla strony i stanowi szczególne odstępstwo od zasady dyspozycyjności. Z tych względów stanowisko sądu, determinujące w omawianym zakresie dalszy tok postępowania, musi znaleźć oparcie w konkretnych okolicznościach sprawy, przy czym nie jest obowiązkiem sądu prowadzenie dochodzenia w celu ustalenia, czy zachodzą przeszkody do uznania tego rodzaju czynności dyspozycyjnych stron za niedopuszczalne, a swoje rozstrzygnięcie opiera na materiale procesowym znajdującym się w aktach sprawy. Zaznaczyć przy tym należy, że ingerencja sądu w decyzję powoda o cofnięciu pozwu winna być umiarkowana. Powód jest bowiem "gospodarzem procesu" i to on decyduje, czy chce ten proces prowadzić dalej, czy też nie. Cofnięcie pozwu stanowi wyraz rezygnacji strony z poszukiwania ochrony prawnej. Jest przejawem odwołalności czynności procesowych i działaniem strony realizującej procesowe uprawnienie do pozbawienia własnej czynności procesowej jej skuteczności prawnej. Stanowi ono zatem realizację zasady dyspozycyjności i oznacza rezygnację powoda z rozpoznania określonego żądania w danym procesie.

Nie sposób zgodzić się ze skarżącą, że Sąd I instancji nie dokonał oceny oświadczenia o cofnięciu powództwa w kontekście normy art. 203 § 4 k.p.c., bowiem w uzasadnieniu zaskarżonego postanowienia Sąd Okręgowy wprost wskazał, że nie dopatrzyl się w niniejszej sprawie okoliczności, o których mowa w art. 203 § 4 k.p.c., choć faktem jest, że uzasadnienie w tym zakresie jest lakoniczne. Zresztą również w zażaleniu strona pozwana faktycznie nie wskazała, z jakich przyczyn umorzenie postępowania zmierzałoby do obejścia przepisów prawa, a już tym bardziej było sprzeczne z prawem lub zasadami współżycia społecznego. Przesłanek tych w żadnym wypadku nie można natomiast utożsamiać z sugerowaną merytoryczną oceną skuteczności uchwał z dnia 30 maja 2016 r. oraz z dnia 13 czerwca 2016 r. Przedmiotem niniejszego postępowania nie było dokonanie ocen ważności tych uchwał. Bez znaczenia dla oceny dopuszczalności cofnięcia pozwu pozostaje więc kwestia, że w dniu 13 czerwca 2016 roku w drodze indywidualnego zbierania podpisów została podjęta uchwała o uchyleniu wszystkich tych uchwał, które miały być podjęte w dniu 30 maja 2016 r. (o ile było to prawnie skuteczne), wskutek czego, jak wskazuje skarżąca, uchwała objęta pozwem w niniejszej sprawie nadal funkcjonuje w obrocie. Nawet bowiem jeśli oświadczenie o cofnięciu powództwa opiera się na nieaktualnych zdarzeniach, to z całą pewnością taka okoliczność sama przez się nie uzasadnia przyjęcia, iż czynność powodów zmierzała do obejścia prawa, czy była z nim sprzeczna. Nie sposób doszukać się jakichkolwiek przyczyn takiego stanu rzeczy. Wbrew twierdzeniom pozwanej, powodowie nie będą mogli powoływać się na zaskarżone postanowienie jako przesądzające o istnieniu (bądź nieistnieniu) jakiegokolwiek uchwały, bowiem nie wydano w tym zakresie żadnego merytorycznego orzeczenia co do istoty sprawy. Innymi słowy podstawą przyjęcia nieistnienia bądź nieważności jakiegokolwiek uchwały nie może być jedynie postanowienie w przedmiocie umorzenia postępowania. Oceny tej w żadnym razie nie zmienia treść postanowienia Sądu Okręgowego w Szczecinie z dnia 29 lipca 2016 r. (sygn. akt I Co246/16) w przedmiocie zabezpieczenia roszczenia o ustalenie nieistnienia uchwał z dnia 30 maja 2016 r.

W takiej sytuacji Sąd Apelacyjny nie doszukał się w kwestionowanej czynności ani sprzeczności z prawem, ani zamiaru obejścia prawa. Uznać należało, że powodowie, cofając pozew, skorzystali z prawa dysponowania przedmiotem procesu. Brak jest zatem jakichkolwiek podstaw do przyjęcia, że ziściła się którakolwiek z przesłanek z art. 203 § 4 k.p.c., wyłączająca możliwość związania sądu cofnięciem pozwu.

W świetle powyższych okoliczności należało uznać, że doszło w sprawie do skutecznego cofnięcia pozwu przez powodów, czego konsekwencją była konieczność umorzenia postępowania na podstawie art. 355 § 1 k.p.c.

W tym stanie rzeczy Sąd Apelacyjny nie znalazł podstaw do uwzględnienia zażalenia powódki i na podstawie art. 385 k.p.c. w zw. z art. 397 § 2 k.p.c. zażalenie oddalił, o czym orzekł w sentencji postanowienia.

SSA M. Gawinek SSA T. Żelazowski SSA K. Górski